

С грижа за бъдещето

10 години
ДП РАО

БЕСЕДИ в зелено

Издание на ДП „Радиоактивни отпадъци“ – брой 24, 2014 г.

УВАЖАЕМИ КОЛЕГИ,

Държавно предприятие „Радиоактивни отпадъци“ отбелязва своята десета годишнина. Поводът неизбежно поставя въпроса кратък или дълъг е този срок. И отговорът среща две гледни точки.

ДП РАО е **млада** организация, защото оперира в един сравнително нов отрасъл в целия свят – управлението на радиоактивни отпадъци. Това ни позволява с ентузиазма на младия откривател да търсим, създаваме и преследваме своите цели. Отговорността, която обществото ни възлага – грижа за здравето на хората и за околната среда, е като кауза, присъща за всеки млад човек.

В същото време дори бегла ретроспекция на основните събития в живота на ДП РАО за 10 години създава представа за забележителна интензивност, която води до **опит и зрялост**. И нямаше как бързо да не помъдреем след като бяхме натоварени с отговорността първо за специфичната дейност по преработка и съхранение на РАО, после с тежки проекти от стратегическо значение за страната – изграждане на хранилище за погребване на РАО и извеждане от експлоатация на ядрени мощности. Нека само припомним факта, че през недалечната 2005 година ДП РАО оперираше с едно поделение в състав около 180 души, сега имаме структура от 4 специализирани по-деления и общ персонал от над 1000 души. Едва ли има друга организация, която е регистрирала за подобен период такава бурна възходяща динамика. Смятам това явление за една от най-отчетливите характеристики на Предприятието – развитие в условията на непрекъсната промяна. Това е сложна мисия и благодаря на всички Вас, че се справяме!

Благодаря Ви за ежедневния професионален труд,
за добросъвестното изпълнение на задачите, за вложеното
лично отношение.

Благодаря за подкрепата и доверието за работата на мениджърския екип, за това, че сме заедно в изграждането и утвърждаването на една уникална организация – националния оператор по управление на РАО в България!

Делян Петров,
Изпълнителен директор

АНТОН ИВАНОВ: ИСТОРИЯТА НА ДП РАО ЗАПОЧНА ПРЕЗ 1995 г.

Антон Иванов е първият изпълнителен директор на ДП РАО, създава Предприятието и го управлява в продължение на 2 години.

Снимка: БНЕС

Господин Иванов, как се стигна до създаването на ДП РАО?

Възникването на ДП РАО беше предпоставено за първи път през 1995 г., когато се случиха две важни неща. Тогава се създаде първият по-модерен закон за безопасно управление на ядрените съоръжения. В него се заложиха формирането на два фонда – за управление на РАО и за извеждане от експлоатация, тъй като България се присъедини към Единната конвенция за управление на РАО. В тази връзка бе осъществен един проект по програма ФАР, чрез който международни консултанти създадоха концепция как да се разходват двата целеви фонда. Така Предприятието по идея възникна заради необходимостта да се финансира една конкретна дейност, да се определи субект, който да управлява финансирането по един много специфичен рег. В рамките на проекта бяха обобщени практиките в тази област в европейските страни, присъединени към Конвенцията, и бяха разгледани двата основни прилагани модела: единият – оператори, които извършват дейността и са отговорни за финансирането (Испания), и вторият – мениджърска организация без инженерен екип, която се занимава само с финансирането и превъзла-

га дейностите (Великобритания). В България се прие концепцията да бъде създадено предприятие, което да има и инженерен капацитет, и капацитет за финансиране. В резултат на това през 1997 г. беше подкрепена идеята за организиране на специализирано предприятие, а в Закона за безопасно използване на ядрената енергия (ЗБИЯЕ) от 2002 г. беше записано, че ще се създаде предприятие, което ще бъде отделен субект и ще бъде отговорно за управлението на РАО на площадките на АЕЦ и хранилището край Нови хан, като ще усвоява средствата от фондовете, а вносителите във фондовете, т. е. генераторите на РАО, ще бъдат независими.

Такава е предисторията – сега ние отбелязваме 10-тата годишнина на ДП РАО, но преди това имаше един 10-годишен цикъл, за да се подготвят и въведат основанията за изграждането на Предприятието и аз имах привилегията да съм част от този процес като директор на дирекция в ДАЕЕР и като участник в проекта по ФАР.

Става излишен въпросът как се оказахте първият изпълнителен директор...

Така изглежда, просто в годините назад бях в логиката на създаването и след правителственото решение от началото

на 2004 г. някои трябваше да се заеме с работата административно да изгради новото предприятие. Стана естествено и без помпозност. Впрочем, първата заповед, която получих, бе за ангажимент като „член на Управителния съвет“ и това беше въобще първият документ за назначение в ДП РАО, сигурно изглежда малко странно сега. По-късно УС беше попълнен с Ира Стефанова и г-р Сергей Цочев. Около три месеца си работихме така – само в рамките на УС.

Какво е да се създава структура без аналог в страната?

Обикновено ДП РАО се свързва със ЗБИЯЕ, но често се пропуска фактът, че предприятието се създава по Търговския закон (ТЗ), т. е. от една страна то трябваше да отговаря на всички изисквания на специалния закон по отношение на компетентности и капацитет за дейностите по управление на РАО, но от друга страна трябваше да се спазят и всички условия от ТЗ, което е съвсем различна материя. Сложното беше да се съчетаят двете гледни точки на законодателството. Може би затова бяха оставени две години толеранс между записаното в ЗБИЯЕ и реалното решение за създаването на ДП РАО.

В първите месеци аз търсих съ-

ществуващи подобни практики в България, оказаха се малко – военните, БДЖ и държавните лесничейства, но никъде нямаше пълна аналогия с нашата ситуация, в която първа трябваше да се създава структура.

И все пак сте стигнали до решение. Оказа ли се работещо с поглед от днешна дата?

Да, в интерес на истината се изпълнява първоначално заложената идея – подготвено и стъпка по стъпка да се присъединяват всички онези дейности, пораждащи продукт, който не може да бъде продаван, но за който обществото е длъжно да се погрижи с оглед на задълженията ни по Единната конвенция. Така че категорично мога да кажа, че ДП РАО изпълнява планираното си развитие, включително с дейностите по извеждането на спрените ядрени мощности. Тази дейност е обособена още със създаването на фонда за извеждане, няма нито една международна практика, според която операторът по експлоатация да отчислява в специализиран държавен фонд, а после обратно да ползва средства от него.

Да се върнем отново към 2004 година. Кое беше най-сериозното предизвикателство за Вас и малкия екип при старта на Предприятието?

Сега може и да не изглежда съществено, защото отдавна вече има работеща система, но в самото начало едно от най-трудните неща беше да се организира за първи път финансирането на дейностите чисто практически. Трябваше да е безукорно ясно и прозрачно, че не се създава излишна бюрокрация, нещо повече, че се облекчава работата на генераторите на РАО – основно АЕЦ „Козлодуй“, който до този момент финансираше работата на Цеха за преработка на РАО и в същото време правеше отчисления за фондовете. И прехвърлянето на

финансирането за дейностите по управление на РАО трябваше да стане по внимателно синхронизиран начин така че да няма предпоставки работата да спре дори за един ден. Успяхме да го направим наистина безболезнено, въпреки че имахме много притеснения, свързани с това, че трябваше да се пренасочи един паричен поток по нова логика през тежката машина на държавен фонд. На мен лично ми коства много нерви и напрежение, но никой не разбра – в крайна сметка прехвърлянето не се отрази по никакъв начин на работата по управление на РАО. Това беше сериозното предизвикателство, а с ежедневните инженерни задачи бих казал, че се справяхме доста по-уверено, екипът беше технически. В никакъв случай не подценявам тази част от работата, от първия ден започнахме да изпълняваме задачи по документацията за лицензирането, изграждане на система по качеството, която завършихме още в първата година, създаване на структура и вътрешни процедури, въобще трябваше да изпълним целия комплекс от дейности, за да отговорим на изискванията за прехвърляне на активите на Цеха от АЕЦ към ДП РАО. Пак в първата година създадохме и съгласувахме с АЯР две големи програми – за изграждане на НХ РАО и за управление на историческите РАО. Впрочем, програмата за събиране на РАО, пръснати в различни предприятия в цялата страна, които почти не се управляваха, беше най-сложната инженерна задача за екипа в периода 2004-2006 г. В резултат от създаването на тази програма американското правителство видя в лицето на ДП РАО надежден партньор и сключи договор, валиден и сега, за финансово подпомагане на част от дейностите по историческите отпадъци. Досещате се, че да убедим американското

правителство да помага трябва да помагат солидни и издържани аргументи. През 2005 г. беше установено и партньорство с МААЕ, което беше институционално признание за ДП РАО като оператор по управлението на РАО в България.

Вие лично удовлетворен ли сте от 10-годишното развитие на ДП РАО, като човек, който е бил в основата на създаването му?

Да, отбелязвам вече, че нещата се движат точно така, както бяха заложили и планирани в началото. Какво по-голямо удовлетворение от това? Няма нищо зачертано в програмите, дейностите, обхвата на Предприятието. Това за мене е доказателство, че логиката, по която изградихме организацията, и вложените усилия, са смислени. И аз съм благодарен на моите колеги, следващите изпълнителни директори, че са добри стопани на това Предприятие, че успешно решават инженерните му задачи в борба с финансовите институции.

Каква перспектива пожелавате на ДП РАО по повод 10-тата годишнина?

Ако Предприятието успее да определи своя специфична компетентност, която може да предостави на трети страни, то тогава то ще е постигнало нещо, което е наистина трудно, но ще е един нов връх. Изпълнението на всички досегашни задачи е малко или повече рутина, предизвикателството е част от тези услуги, които ДП РАО извършва в България, да бъдат оформени по начин, който позволява да бъдат предоставени извън страната. Това ще бъде още едно много високо признание за професионализъм.

Предстои обществено обсъждане на нова редакция на Доклада за ОВОС на НХРАО

Проектът за изграждане на Национално хранилище за ниско- и средноактивни краткоживеещи радиоактивни отпадъци е един от най-важните приоритети в дейността на ДП РАО.

В края на 2013 г. година петчленен състав на Върховния административен съд отмени окончателно положителното становище на МОСВ по Доклада за оценка на въздействието върху околната среда (ДОВОС) на инвестиционното предложение за изграждане на НХРАО по жалба, подадена от физическото лице Петър Пенчев, член на Обществения съвет на Асоциация на свободното слово „Анна Политковская“.

„Запознахме се много внимателно с мотивите за това решение и предприемаме действия за ревизия и разширяване на обема на Доклада с нови изследвания и анализи на потенциалното въз-

действие. Очакваме в съвсем скоро време редакцията да приключи и да започнем публичното представяне на новия ДОВОС, да влезем в процедура по обсъждане и през есента да я приключим.“, коментира изпълнителният директор на ДП РАО – Дилян Петров. По препоръка на МОСВ и поради високия обществен интерес към това инвестиционно предложение значително ще се разшири обхватът на институциите, с които се консултира ДОВОС. Ще се увеличи и периметърът на представянето му – ще бъдат включени освен община Козлодуй и общините Оряхово, Мизия, Хайредин, Вълчегръм. Новият Доклад ще бъде представен отново и на румънската страна, въпреки, че северната ни съседка нямаше възражения по предшната версия на документа.

„Това е един много важен за нас

и за България сложен проект, който без колебание определям като напълно готов. В това включвам и осигуреното финансиране (което в началото на тази година бе препотвърдено от Европейската банка за възстановяване и развитие) и утвърден Подробен устройствен план – все трудни и времеемки процедури. В момента правим постъпки за някои инфраструктурни дейности, свързани с изграждането, с оглед на това след повторното разглеждане на Доклада да успеем да наваксаме пропуснатото време.“, информира още г-н Петров. Той припомня, че наличието на хранилището е задължително условие за изпълнение на проектите по извеждане, за успеха на продължаването на експлоатационния живот на 5 и 6 блок, за евентуалното изграждане на нова ядрена мощност.

ЕП С ПОЛОЖИТЕЛНА ОЦЕНКА ЗА ИЗВЕЖДАНЕТО

Комисията по бюджетни въпроси на Европейския парламент (ЕП) на свое заседание представи доклада от посещението на нейна делегация в България. Проведената визита от 28 до 30 октомври 2013 г. касаше процеса по извеждане от експлоатация на спрени ядрени мощности и безвъзмездното финансиране на част от дейностите със средства от Европейския съюз. Ръководител на мисията на ЕП в България беше Ингеборг Гресле, която представи доклад с финалните заключения по вре-

ме на заседанието. Тя изрази цялостната си положителна оценка за посещението на делегацията в България, както и сподели резултати от проведените срещи. В дискусиата се включи и Георгиус Ставракакис – член на делегацията, който подчерта, че българските власти са предоставили изчерпателни отговори на поставените от комисията допълнителни въпроси. Според гръцкия представител е налице пълна яснота относно отчитането, наблюдението и оценката, свързани с извежда-

нето от експлоатация на ядрените мощности. Членът на комисията Пол Рубиг оцени доклада на Ингеборг Гресле като много добре балансиран и отговарящ на ситуацията в България, където процесът по извеждане от експлоатация очевидно се управлява добре. Той отбеляза, че в процеса са интегрирани напълно и консултантите от групата за управление на проектите.

ИЛЧО МИТЕВ: „ХУБАВО Е НАУКАТА ДА СЛУЖИ НА ПРАКТИЧЕСКИТЕ ДЕЙНОСТИ.“

Илчо Митев работи от 4 години в СП „РАО – Козлодуй“ в сектор „Технологично осигуряване“.

Завършил е магистърска програма „Индустриална химия“ (изцяло на френски език) в Химико-технологичен и металургичен университет – София. Следва успешно приключена втора магистратура „Химични технологии в ядрената енергетика“. В момента е пред защита на докторантура на тема „Имобилизация на радиоактивни отпадъци по метода на остъкляването“. По време на студентски стаж попада в поделението за преработка на РАО и е впечатлен от дейността и от хората, с които работи. Така Илчо Митев твърдо решава да свърже професионалното си развитие с една рядка и сравнително нова сфера – управлението на РАО. Младият учен практик разпределя времето си между работата и университета, между Козлодуй и София, където е роден през 1985 г.

Кое е най-интересното в работата Ви?

Смятам за най-ценно в работата си разнообразието – занимавам се с провокиращи ума задачи и за 4 години нито за ден не ми се е случвало да скучая. Няма никаква опасност да вляза в рутина и това е чудесно. Не по-маловажен е фактът, че работя в хубава колегиална среда, много уважавам колегите си и се разбираме.

С какво непосредствено се занимава един технолог в ДП РАО?

Нашият отдел, макар и малък, е фокусиран върху развойна дейност, което означава, че когато производството се нуждае от нещо, т.е. има някакви проблеми ние се опитваме да ги отстраним – чрез въвеждане на ново оригинално технологично решение или чрез проучване на световния опит и внедряването му тук. Работата наистина е разнообразна.

Кой проект смятате за най-голямо лично професионално постижение до този момент?

Това е проектът, който е пред завършване и въвеждане в производството: „Инсталация за запълване на СтБК с циментопясъчен разтвор под налягане“. Този проект беше започнат преди да постъпя на работа. Аз имах късмета да участвам ак-

тивно в неговото създаване и успяхме – инсталацията премина успешно функционални изпитания, предстои пуск. Тази технология ще допринесе за намаляване дозозовото натоварване на персонала, тъй като благодарение на нея пълненето на цимент в контейнерите става автоматично почти без намесата на хора.

Имате ли амбиции за научна кариера?

Самостоятелна научна кариера – по-скоро не. Аз мисля, че науката трябва да бъде тясно свързана с практическата ѝ насоченост в производството. Няма смисъл да правиш наука чисто теоретично. Смятам, че е най-полезно да съчетавам двете неща – теория и производство.

Срещате ли разбиране с този начин на мислене сред колегите тук и в университета?

Да, срещам. Светът е шарен, има и съмишленици, споделящи идеите ми, има, разбира се, и хора, които предпочитат по-лесните пътища, където не се налагат особени усилия. Напоследък няма човек, който да е влязъл в университет и да не е завършил. Мисля, че това явление е за сметка на качеството на образованието и може да бъде дори вредно. Освен това в момента висшето образование е

необходима стъпка, но не е достатъчна.

Не сте ли се изкушавал от кариера в чужбина?

Имал съм предложения и за стажове, и за научно развитие при действително по-добри условия, но никога не съм се изкушавал, тъй като не ми се живее в чужбина. Тук се чувствам добре.

Публикувате ли?

Да, това тепърва предстои, тъй като досега се занимавах с експерименталната част и на база на натрупаните резултати предвиждаме с научния ми ръководител няколко публикации – не само в български научни списания.

Свободното време?

Нямам много. И все пак – госта пътувам, занимавам се активно с водни спортове през лятото: водни ски на язовир „Искър“, ветроходство. Ски карам и през зимата. В почивните дни всяка седмица се връщам в София.

ДП РАО навършва 10 години от създаването си. Вашите пожелания?

За 10 години Предприятието има изключително бързо развитие. Пожеланията ми са в рамките на разширяването си организацията да съумее да съхрани професионализма и екипността като основни свои ценности.

Мерките за сигурност и информационната политика – предмет на обучение

На 15 и 16 май 2014 г. се проведе обучение на тема: „Система за сигурност и защита на обекти от критичната инфраструктура“. Семинарът бе организиран в отговор на най-новите изисквания на МААЕ за повишаване на културата по сигурността. В курса взеха участие членове на ръководния състав на ДП РАО и служители по сигурността. Сред въпросите, разгледани по време на обучението бяха:

- Заплахи и рискове за фирмената сигурност, особености на мерките за сигурност;
- Функции и компетенции на служителите по сигурността, правна рамка;
- Управление на човешките ресурси в сигурността;
- Управление на конфликти;
- Управление на качеството на сигурността;
- Технически средства за сигурност, експлоатационни характеристики;
- Извънредни ситуации;
- Анализ и оценка на риска;
- Интегрирана система за сигурност в ДП РАО.

Особено голям интерес сред участници в курса предизвика модулет за психологически реакции и поведение в кризисни ситуации – мотиви, потребности, емоции и защитни механизми.

В рамките на обучението мениджърският екип се включи и в два дискуссионни панела, свързани с информационната политика на ДП РАО, взаимодействието с медиите, публичните прояви по време на обществени срещи. Участниците се запознаха и с основните принципи на корпоративната социална политика и проявленията им в инициативите на Преприятието.

Природата в България е уникално съчетание на прохладни гори, уханни равнини, синьо море, високи планини и бързи реки. Специално място в това многообразие заемат дивите цветя. С тази идея тазгодишният фотоконкурс бе озаглавен „МАГИЯТА НА ДИВИТЕ ЦВЕТА“ – един повод за по-внимателно вглеждане в скритата красота. Темата се оказва интересна провокация – в конкурса със свои снимки вече се включиха осем участници от Преприятието, а в представените творби може да се видят редки растителни видове, като: Миризлива горска теменуза, Вишошки еделвайс, Пясъчна лилия, Дива орхидея, Пълзящо срещниче, Кукурак, Горска иглика, Жълт минзухар, цветето Гергьовче. Поздравления към авторите!

Успех на онези, които тепърва ще направят своето откритие на магията на дивите цветя!

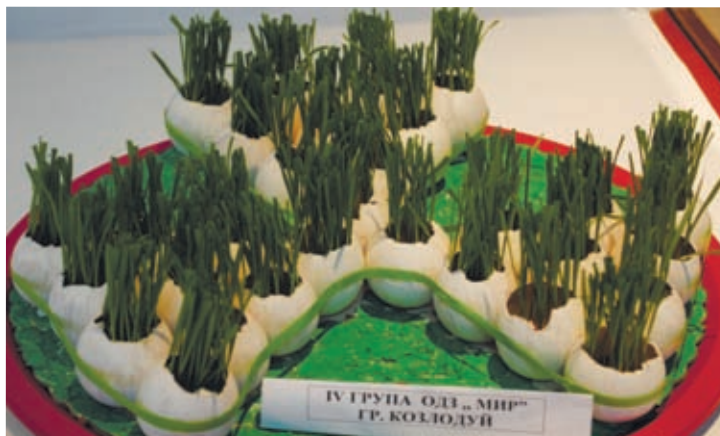
Горска теменуза

Много отличия в конкурса „Нашето зелено бъдеще“

На 15 април 2014 г. се състоя празникът по повод финала на великденския конкурс „Нашето зелено бъдеще“, организиран от ДП „Радиоактивни отпадъци“. Инициативата се провежда за седма поредна година. В тазгодишното издание се включиха 450 деца от Община Козлодуй, които представиха 85 творби, създадени индивидуално или в творчески екип.

Първа награда на най-малките участници – децата в категория 5-6 години беше присъдена на 4-та подготвителна група от ОДЗ „Мир“, Козлодуй, чиято композиция представляваше стилизирано лого на ДП РАО, изработено от бели яйчени черупки пълни със зелени житни кълнове. Тя спечели и наградата на изпълнителния директор на предприятието – г-н Дилян Петров. Първокласничката Даяна Игнатова и четвъртокласникът Мартин Стефанов – и двамата от ОУ „Хр. Ботев“, с. Гложене, станаха носители на първа награда за индивидуално участие в двете възрастови групи. Журито, с председател София Атанасова, бе затруднено при избора на най-добрите композиции, поради което отреди и няколко различни специални отличия – за мащабен проект, за интересна интерпретация на те-

На снимката:

Творбата носител на две големи награди в конкурса

мата, за „голямо постижение на малък колектив“. С награда за дебют в конкурса бяха удостоени и деца от ОУ „Отец Пауций“, с. Софрониево, които за първа година се включиха в събитието. Отличията бяха връчени от зам. изпълнителния директор „Финанси, администрация и сигурност“ – г-жа Маргарита Коркинова, на специално организирано тържество. Тя благодари на всички малки участници – за вложените труд и талант, на техните родители и преподаватели – за оказаната помощ на децата, и потвърди ангажимента на ДП РАО да продължи традицията на конкурса, като принос за насърчение на творческите дарования и въображението на децата от района на град Козлодуй.

Александър е на 10 месеца и е много лъчезарно гетенце. „Сашко е дете мечта. Той е кротък, весел и послушен. Хапва всичко и не е капризен“, казва за него мама Цветелина Богданова, технолог в сектор „Течни РАО“ в СП „РАО – Козлогуй“. Малкият човек успешно се справя с пълзенето, гукането, а първата осъзната гумичка е „тати“. Александър има по-голямо братче – Ники, между двете деца има силна привързаност и желание да опознават света заедно. Момчетата не са фенове на високите технологии и на постиженията в производството на детски играчки и грънкулки, но истински се забавляват с всички кухненски пособия и най-вече с дървените прибори.

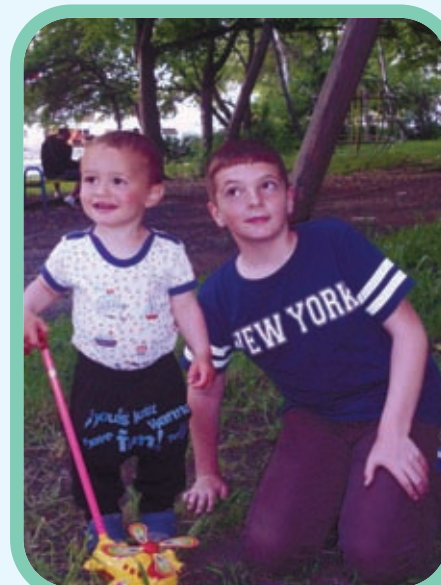

Рая е на 1 година и 9 месеца, но вече има маниери на млада гама, сутрешният тоалет задължително включва кипрене пред огледалото. Любимото ѝ място е домашната градинка, където гетето хуква още от ранни зори. Малката Рая вече е вдъхновила стихчетата, посветени на нея.

„Аз съм слънчице засмяно –
на мама радостта и на тати гордостта.
Животните познавам, обичам да пея,
танцувам и много лудувам.
Всеки ден нещо ново научавам,
рисувам и готвя в захлас,
любима кукла имам аз –
Мимо я наричам и много я обичам...“

Стихчето за Рая е сътворено от мама с помощта на таткото – Орлин Стоянчев, системен администратор в СП „РАО – Козлогуй“.

Георги и Валери са децата на Илияна Димитрова, специалист „Отчет“ в ГУ на ДП РАО – София. Георги е вече десетгодишен пограстващ мъж, обича да ходи на училище, да пише и чете. Той е почитател на изданието „Беседи в зелено“ и при всеки нов брой гълго се възлежда в снимките с голям интерес, обича да пътува и мечтае да стане историк. Валери е на 1 година и 5 месеца и е център на вихър от бели. Най-интересно му е да пише в тетрадките на батко си, макар, че има и свои, но те не са толкова привлекателни. Много е контактен, има си приятелчета, с които се чувства уверен и когато е навън в парка тренира с тях сремглаво тичане след цел.

„БЕСЕДИ В ЗЕЛЕНО“

е подготвен от екипа на

Информационен център на ДП РАО – Козлогуй.

Контакти: тел. 0973/ 8 00 96; e-mail: info_center@dprao.bg